

DOI: 10.25140/2410-9576-2023-1(26)-86-98

УДК 338.46

JEL Classification: H51; I18; O15

Інна Зуб

аспірантка кафедри управління персоналом та бізнес-технологій
Національний університет «Чернігівська політехніка» (Чернігів, Україна)
E-mail: follow777up@gmail.com. ORCID: <http://orcid.org/0000-0003-1825-1847>

СУЧАСНІ ПЕРЕДУМОВИ РОЗВИТКУ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНОГО МЕХАНІЗМУ СФЕРИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ

Анотація. Стаття присвячена дослідженню ролі сфери охорони здоров'я у забезпеченні здоров'я нації та формуванні передумов розвитку національної економіки. Запропоновано авторський підхід до виокремлення складових системи забезпечення сфери охорони здоров'я. Здійснено аналіз сучасного стану функціонування сфери охорони здоров'я, виокремлено стимулюючі та дестимулюючі чинники впливу на результативність її функціонування, забезпечення належної якості медичних послуг. Обґрунтована необхідність трансформації організаційно-економічного механізму функціонування сфери охорони здоров'я країни, в основу якого повинно бути покладено системний підхід до належного ресурсного забезпечення даної сфери, побудованого на принципі інноваційного розвитку та необхідності її цифрової трансформації. Запропоновано авторський підхід до побудови адаптаційного механізму державного регулювання сфери охорони здоров'я України, першочергова дія якого спрямована на максимальне забезпечення потреб даної сфери у ресурсному забезпеченні, стимулюванні її інноваційного розвитку.

Ключові слова: організаційно-економічний механізм, економіка сфери охорони здоров'я, охорона здоров'я, механізм, економічні відносини, державні фінанси.

Табл.: 2. Рис.: 3. Бібл.: 10.

Постановка проблеми. Система охорони здоров'я протягом усього періоду функціонування людства відігравала ключову роль у забезпеченні тривалості та якості життя суспільства. Результативність функціонування системи охорони здоров'я завжди відігравала ключову роль у спроможності суспільства не лише своєчасно реагувати на можливі виклики, але також за допомогою превентивної медицини здійснювати своєчасну профілактику та запобігання новим захворюванням. Подекуди саме необхідність невідкладного реагування на різноманітні види масових прогресуючих захворювань, епідемій виступало основою прийняття нестандартних, під час інноваційних рішень, які в подальшому мали практику поширення та широкого застосування. На цих підставах можемо стверджувати про приналежність системи охорони здоров'я до ключових сфер, які закладають підвалини прогресивного розвитку людства, формують умови її еволюційного розвитку та функціонування. Саме тому подальше дослідження та

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ

розвиток організаційно-економічного механізму цієї сфери виступає надзвичайно важливим та актуальним завданням.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Дослідження сфери охорони здоров'я як однієї з провідних сфер національної економіки, на яку покладено функцію збереження життя та здоров'я нації, перебуває під постійною увагою науковців, практиків та пересічних громадян кожної країни. Питання результативності функціонування сфери охорони здоров'я, забезпечення паритетності доступності та якості послуг цієї сфери не втрачає своєї актуальності вже досить тривалий час. Питомо вага досліджень у цьому напрямку присвячено саме особливостям вирішення актуальних питань організаційного та економічного спрямування, побудови організаційно-економічного механізму розвитку цієї сфери. Сучасні аспекти та особливості вирішення як теоретичних, так і практичних питань розвитку організаційно-економічного механізму вітчизняної сфери охорони здоров'я присвячено праці багатьох науковців та практиків, серед яких: В. Борщ, Я. Буздуган, Т. Васильєва, О. Гальцова, О. Гонта, В. Дем'янишин, М. Дубина, Т. Желюк, М. Забаштанський, О. Кириленко, В. Москаленко, М. Мних, В. Маргасова, С. Онишко, А. Роговий, Н. Ткаченко, С. Юрій та багато інших науковців.

Виділення недосліджених частин загальної потреби. Незважаючи на чисельні фундаментальні та прикладні наукові дослідження особливостей функціонування організаційно-економічного механізму в цілому, а також організаційно-економічного механізму сфери охорони здоров'я зокрема, поява новітніх, раніше невідомих викликів, спричинених військовою агресією, призвели до його суттєвих трансформацій, які потребують подальшого дослідження та обґрунтування.

Мета статті. Метою цієї статті є дослідження сучасних трансформацій розвитку організаційно-економічного механізму сфери охорони здоров'я, обґрунтування її провідної ролі у збереженні людського капіталу, стимулювання розвитку національної економіки та збереженні суверенітету держави.

Виклад основного матеріалу. Динамічне, прогресивне зростання чисельності населення Земної кулі протягом ХХ-ХХІ століть сформували не лише систему новітніх, раніше не відомих системі охорони здоров'я викликів, але також дозволили сформувати комплекс сучасних рішень, побудованих на прогресивних досягненнях людства.

Водночас необхідно зазначити, що можливість своєчасного реагування на систему новітніх викликів безпосередньо визначається сукупністю багатьох чинників, ключове місце серед яких посідають: кваліфікація лікарів та медичного персоналу, відповідність їх чисельності

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ

наявним потребам, рівень забезпечення необхідними медичними препаратами та обладнанням, відповідне інфраструктурне забезпечення для здійснення лікувальних та превентивних заходів.

Система даних вимог покладена в основу функціонування сфери охорони здоров'я більшості країн світу, проте існування політичних, економічних, соціальних та інших відмінностей у процесі побудови суспільних відносин визначають наявність різноманітних підходів до їх унормування. Враховуючи те, що сфера охорони здоров'я зачіпає протягом життя практично кожну людину, забезпечення її результативного функціонування перебуває в центрі уваги як окремих громадян, суб'єктів господарювання, так і держави.

Необхідність вирішення комплексу завдань, пов'язаних із забезпеченням ефективного функціонування системи охорони здоров'я, перебуває в площині функціонування відповідного організаційно-економічного механізму, який вимагає застосування новітніх, подекуди нестандартних рішень, здійснення яких можливе лише за умови належного забезпечення даної сфери. Водночас необхідно зазначити, що система такого забезпечення повинна мати виключно випереджувальний характер, що дозволить сформувати фундаментальні підвалини функціонування сфери охорони здоров'я.

Привертаючи увагу до системи забезпечення сфери охорони здоров'я, необхідно здійснити його розмежування на досить прості, але вагомі складові, а саме:

- кадрове забезпечення – забезпечення безперебійного функціонування системи навчальних закладів та закладів перепідготовки лікарів та медичного персоналу; посилення престижності та привабливості праці у сфері охорони здоров'я шляхом розвитку механізмів матеріального та нематеріального стимулювання її працівників;

- фінансове забезпечення – формування належного обсягу фінансових ресурсів достатнього для здійснення ефективного інноваційного розвитку сфери охорони здоров'я побудованого на принципах доступності для всіх категорій громадян, своєчасного попередження та реагування можливих захворювань.

- матеріальне забезпечення – формування умов безперебійного постачання суб'єктам сфери охорони здоров'я необхідних обсягів медичної техніки та препаратів, матеріалів, комплектуючих необхідних для повноцінного та ефективного функціонування.

- інфраструктурне забезпечення – формування оптимальної системи закладів сфери охорони здоров'я, спроможній забезпечити умови для безперебійного та своєчасного покриття медичних потреб суспільства, врахування фактору територіальної доступності закладів системи охорони здоров'я для населення [1; 3; 4; 7].

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ

Водночас вирішення сукупності викликів, які постали перед сферою охорони здоров'я переважної більшості країн світу продовжують перебувати в площині побудови та практичного використання відповідного організаційно-економічного механізму.

Станом на 01.01.2022 кількість діючих суб'єктів господарювання вітчизняної сфери охорони здоров'я налічувала 29804 одиниці (табл. 1).

Таблиця 1

Кількість діючих суб'єктів господарювання сфери охорони здоров'я України у 2010-2021 рр.

Роки	Усього, од.	з них фізичні особи-підприємці, од.	у % до загального показника суб'єктів господарювання відповідного виду діяльності
2010	11089	6450	58,2
2011	10063	5224	51,9
2012	15450	10856	70,3
2013	16960	12083	71,2
2014	19604	15548	79,3
2015	19946	15687	78,6
2016	19621	15730	80,2
2017	19921	15681	78,7
2018	22446	17097	76,2
2019	26425	19596	74,2
2020	28691	21416	74,6
2021	29804	22376	75,1

Джерело: складено за даними Державної служби статистики України.

Проведений аналіз чисельності суб'єктів господарювання сфери охорони здоров'я за 2010-2021 роки дозволяє стверджувати про наявність позитивної динаміки спрямованої на зростання їх загальної чисельності з 11 089 одиниць до 29804 одиниць, а темп збільшення становить 268,77 %. Водночас слід зазначити, що найбільшого зростання чисельність закладів охорони здоров'я зазнала у 2012 році з 10 063 до 15 450 одиниць, або на 153,53 %, у 2014 році на 176,78 %. Поряд з цим слід зазначити, що значне зростання кількості діючих суб'єктів господарювання сфери охорони здоров'я відбулось за рахунок збільшення чисельності відповідних закладів утворених фізичними особами, підприємцями.

Так, темп зростання чисельності закладів сфери охорони здоров'я утворених фізичними особами підприємцями протягом 2010-2021 років становить 346,91 %, що в абсолютному вираженні становить 15926 од. (рис. 1).

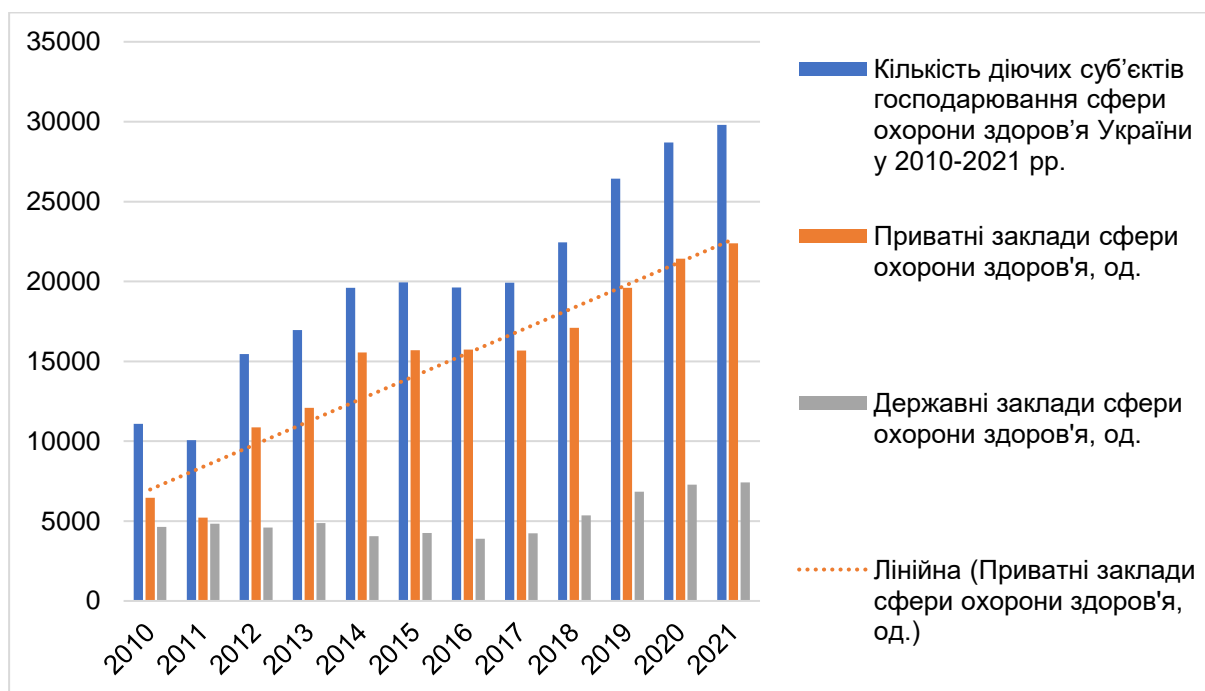
ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ

Рис. 1. Динаміка кількості діючих суб'єктів господарювання сфери охорони здоров'я України за 2010-2021 рр.

Джерело: складено автором за даними Державної служби статистики України.

Така динаміка може бути зумовлена розширенням мережі спеціалізованих закладів сфери охорони здоров'я, наявністю в суспільстві запиту на більшу якість та доступність певних медичних послуг.

Водночас слід зауважити, що станом на кінець 2022 року питома вага населення нашої країни у віці понад 65 років становить 17,63 %, що майже на 2 % більше, ніж у 2010 році. Це дає підстави стверджувати, що в нашій країні сформовані загрозливі тенденції старіння нації, які, крім прямих загроз, здійснюють суттєве навантаження на сферу охорони здоров'я. У відповідь на зазначені виклики, сфера охорони здоров'я має сформулювати всі необхідні умови адекватного реагування, метою яких є забезпечення суспільства доступними послугами відповідної якості. Поряд з цим, ключовою метою сфери охорони здоров'я країни має бути сприяння тривалості життя населення, через забезпечення максимальної доступності та якості медичних послуг.

Динаміка обсягу наданих послуг лікарняними закладами сфери охорони здоров'я України за 2010-2021 роки наведено в таблиці 2.

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ

Таблиця 2

Обсяг наданих послуг лікарняними закладами сфери охорони здоров'я України у 2010-2021 рр.

Роки	Усього, тис. грн	Усього, тис. дол. США	З них у фізичних осіб-підприємців, тис. грн	У % до загального показника суб'єктів господарювання відповідного виду діяльності
2010	4184009,9	526290,55	11068,9	0,3
2011	4349975,4	545109,70	12169,2	0,3
2012	4884151,7	611283,07	14339,1	0,3
2013	5427412,6	679275,67	15858,2	0,3
2014	3443653,2	218505,91	18992,2	0,6
2015	3585208,3	155002,52	24760,2	0,7
2016	4457064,3	169084,38	33532,6	0,8
2017	5853474,8	209501,60	55201,0	0,9
2018	9462044,4	341836,86	71933,3	0,8
2019	23091375,9	938673,82	92553,5	0,4
2020	71631618,1	2513390,11	129791,6	0,2
2021	105486398,0	3849868,54	265941,5	0,3

Джерело: складено за даними Державної служби статистики України.

Аналіз даних таблиці 2 дозволяє зробити висновок про значне зростання обсягу наданих послуг лікарняними закладами протягом аналізованого періоду, темп росту яких у гривневому еквіваленті перевищив 2521,18 %. Найбільше зростання відбулось у 2019 році (244,04 %) та 2020 році (310,2 %).

Поряд з цим, з метою відносного нівелювання наслідків інфляційних коливань національної грошової одиниці, вважаємо за доцільне здійснювати аналіз даного показника у дол. США. Так, загальна динаміка показника обсягу наданих послуг лікарняними закладами сфери охорони здоров'я залишається досить схожою. Водночас загальний темп зростання за аналізований період є позитивним, проте його значення суттєво відрізняється – 731,5 %. Також слід звернути увагу на той факт, що протягом 2014 та 2015 років обсяг фінансування був суттєво зменшений, а темп росту порівняно з 2010 роком становить 82,3 та 85,6 % відповідно (рис. 2). Лише у 2016 році обсяг фінансування лікарняних закладів перевищив рівень 2010 року, що в умовах постійного недофінансування сфери охорони здоров'я є досить негативним явищем, оскільки суттєво впливає на якість надання послуг.

Загальне зростання обсягу наданих послуг лікарняними закладами зумовлено певними факторами, серед яких насамперед слід виділити такі:

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ

- зростанням чисельності лікарняних закладів на території країни;
- збільшенням кількості звернень громадян до лікарняних закладів з метою отримання послуг відповідного характеру;
- зростання вартості послуг стаціонарного лікування за рахунок впровадження новітнього обладнання та технологій;
- приведення витрат на оплату праці лікарів та медичного персоналу до економічно обґрунтованих з метою забезпечення належного штату працівників відповідної кваліфікації;
- збільшення витрат на комунальні послуги та адміністративні витрати [3; 4].

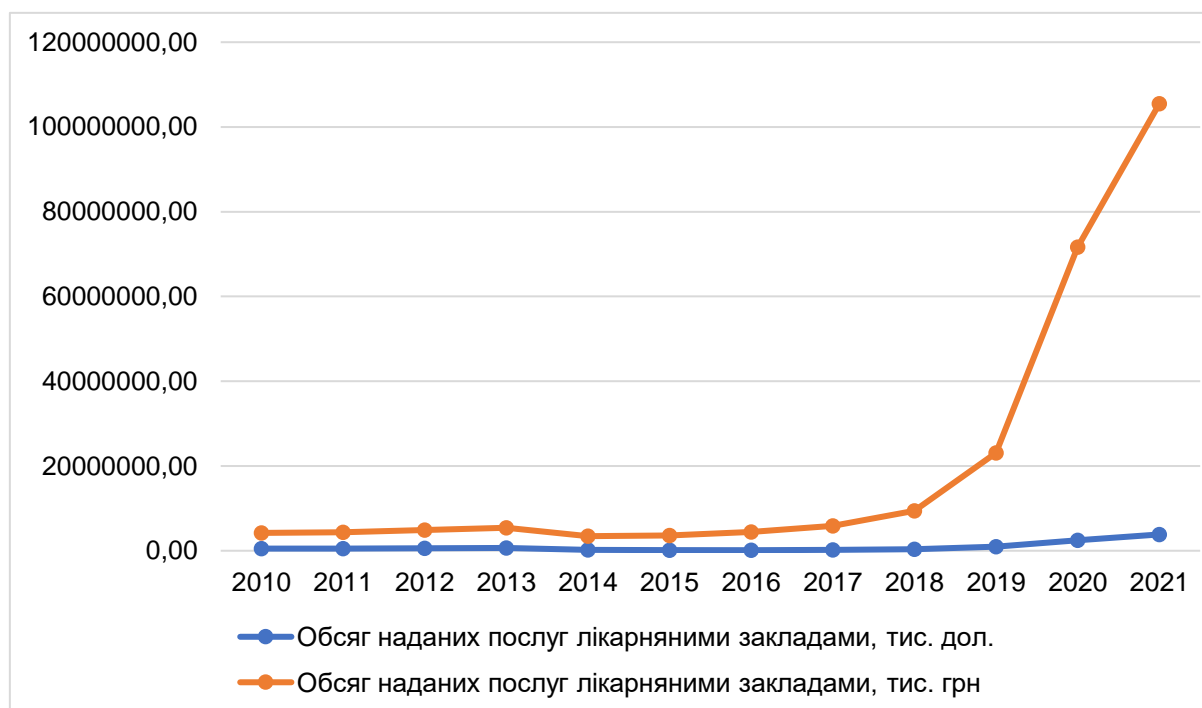

Рис. 2 Графічне відображення обсягу наданих послуг лікарняними закладами сфери охорони здоров'я України у 2010-2021 рр.

Джерело: складено за даними Державної служби статистики України.

Поряд з тим, слід зазначити, що питома вага наданих послуг лікарняними закладами, які перебувають у віданні фізичних осіб підприємців залишається незначною і протягом аналізованого періоду не перевищує одного відсотка в їх загальному обсязі. Певною мірою це можна пояснити порівняно досить високою вартістю відповідних послуг, що на фоні недостатніх рівнів доходів населення спричиняє таку тенденцію. Водночас абсолютне вираження обсягу послуг має суттєве зростання протягом аналізованого періоду на понад 2402,6 %.

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ

Зазначена тенденція на фоні попереднього аналізу щодо збільшення чисельності лікарняних закладів, які перебувають у віданні фізичних осіб підприємців, свідчить про поступовий розвиток цього напрямку сфери охорони здоров'я держави, що в майбутньому повинно стати вагомою її складовою.

Враховуючи досить високу фондомісткість сфери охорони здоров'я, питання її динамічного реагування на новітні потреби суспільства у медичних послугах, що виникають на фоні появи інноваційного обладнання та технологій набуває особливої актуальності та значущості. Здатність закладів цієї сфери надавати медичні послуги за допомогою новітнього обладнання дозволяє не лише позитивно впливати на якість цих послуг, але також визначає період подальшої реабілітації, що в умовах сьогодення є одним із ключових факторів у процесі прийняття рішення пацієнтом на користь певної технології. Водночас обмеженість фінансування сфери охорони здоров'я виступає ключовим стримуючим фактором її інноваційного розвитку [7; 8].

Складна політична та економічна ситуація в країні, сформована військовою агресією, недостатній рівень валового внутрішнього продукту через часткове призупинення функціонування окремих суб'єктів господарювання, виступили суттєвими умовами трансформації організаційно-економічного механізму розвитку сфери охорони здоров'я. На жаль, станом на другий квартал 2023 року за інформацією наведеною у відкритих джерелах підтверджена достовірність пошкодження 1575 об'єктів та 634 закладів охорони здоров'я. Попри все 343 об'єкти вже повністю відновлені. За ступенем руйнування 91 заклад охорони здоров'я повністю знищено і не підлягають відновленню, у 599 закладів відсоток руйнування коливається від 2 до 90 %. Усього по зруйнованих та пошкоджених об'єктах, що потребують відновлення та по яких існує інформація для підрахунку, орієнтовна вартість відновлення перевищує 35 млрд грн.

Сукупність вище згаданих умов вимагають трансформації підходів до побудови механізму державного регулювання сфери охорони здоров'я України. Першочергова дія механізму має бути спрямована на максимальне забезпечення потреб даної сфери у ресурсному забезпеченні, стимулюванні її інноваційного розвитку у світовому цифровому просторі (рис. 3).

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ

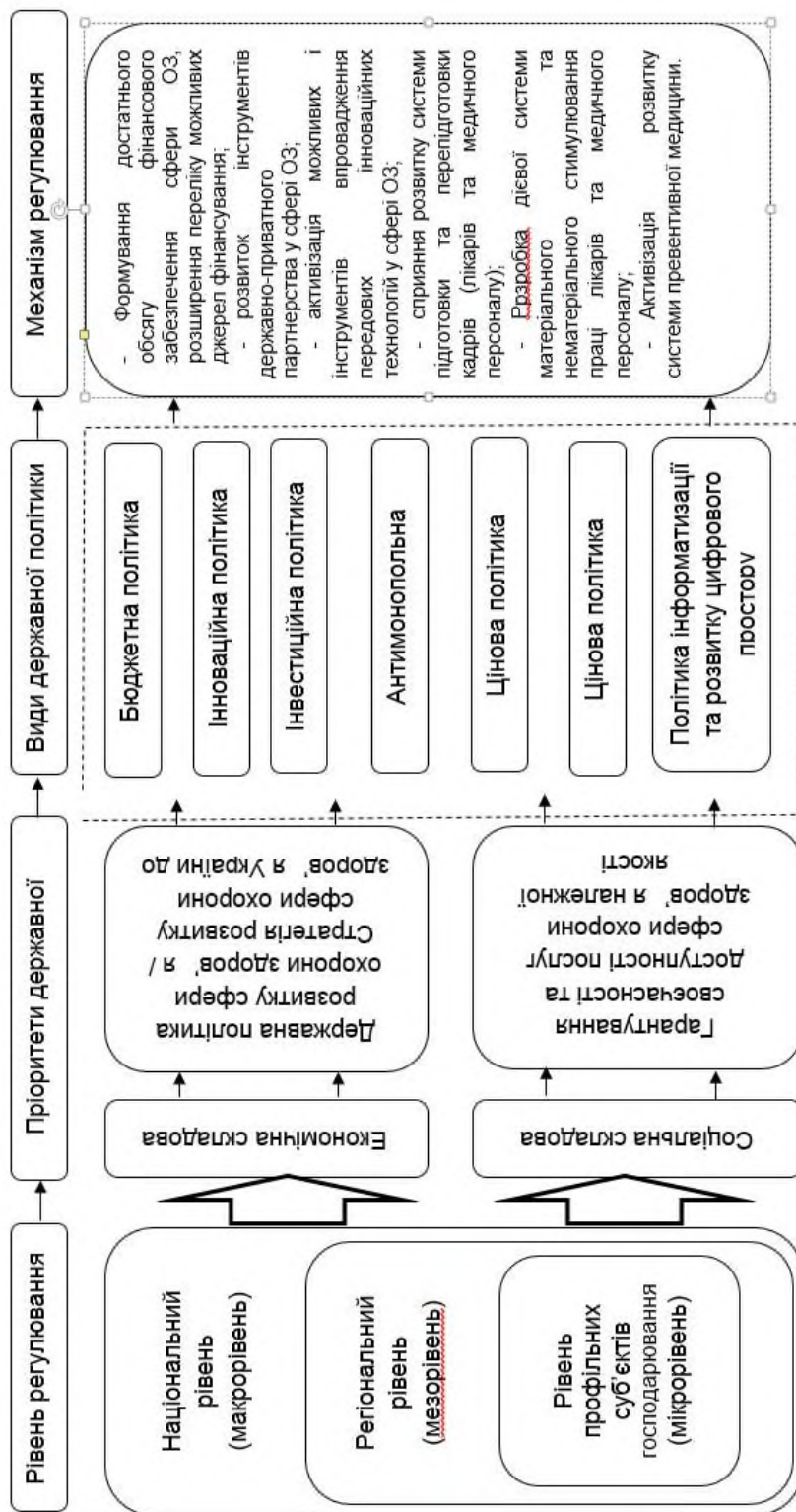

Рис. 3 Адаптаційний механізм державного регулювання сфери охорони здоров'я України

Джерело: складено автором на основі [1; 3; 5; 6; 10].

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ

Наявні тенденції спричиняють також доцільність порушення питання щодо показників оцінки ефективності державного регулювання сфери охорони здоров'я [2; 9]. У такому випадку слід виділити сукупність показників оцінки, до яких слід належать такі:

- відповідність обсягу наявного фінансування існуючим потребам;
- ефективність використання наявних фінансових ресурсів (економічна ефективність);
- рівень інноваційного оновлення обладнання та впровадження передових технологій;
- достатність лікарів та медичного персоналу, їх кваліфікаційний рівень та спроможність підвищення кваліфікації;
- доступність послуг сфери охорони здоров'я серед населення;
- обсяг наданих послуг превентивної медицини;
- зміна середньої тривалості життя;
- вікова структура населення.

Звичайно наведений перелік показників оцінки ефективності державного регулювання сфери охорони здоров'я не є вичерпним, а отже, поступово буде доповнюватись іншими показниками.

Проте всі вищенаведені показники є надзвичайно важливими й мають свій вирішальний вплив на загальну ефективність функціонування даної сфери.

Висновки та пропозиції. Сукупність новітніх викликів, які постали перед нашою країною після початку повномасштабної військової агресії загострили безліч питань пов'язаних зі збереженням життя суспільства та дотриманням умов державного суверенітету. Питання необхідності протистояння військовій агресії, першочергового забезпечення наявних потреб військового сектору, гарантування належного функціонування критичної інфраструктури, забезпечення соціально-економічних умов життєдіяльності суспільства, а також збереження доступності та якості послуг сфери охорони здоров'я набули ще більшої вагомості та актуальності. Сукупність надзвичайно важливих та складних питань пов'язаних з гарантуванням життя суспільства та збереження суверенітету країни значно вплинули на рівень відповідальності держави, загострили необхідність трансформації наявного організаційно-економічного механізму розвитку сфери охорони здоров'я країни.

За цих умов, відбувається формування нових вимог та критеріїв функціонування сфери охорони здоров'я, як однієї з ключових галузей національної економіки, інтегрованої до загального державного механізму, а також відповідальної за збереження життя та здоров'я нації.

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ**Список використаних джерел**

1. Борщ В. І. Дослідження функціональної системи управління фінансовими механізмами в сфері охорони здоров'я України / В. І. Борщ // Ринкова економіка: сучасна теорія і практика управління. – 2020. – Т. 19, № 2(45). – С. 144-168.
2. Дубина М. В. Стратегічні пріоритети розвитку сфери охорони здоров'я в Україні: фінансові аспекти / М. В. Дубина, А. В. Роговий, Т. В. Забаштанська // Науковий вісник Полісся. – 2020. – № 3(23). – С. 158-165.
3. Желюк Т. Регіональні ринки медичних послуг: специфіка формування та надання в умовах проведення медичної реформи / Т. Желюк, О. Чигур // Регіональні аспекти розвитку продуктивних сил України. – 2020. – Вип. 25. – С. 13-22.
4. Забаштанський М. М. Пріоритетні підходи до фінансового забезпечення сфери охорони здоров'я України / М. М. Забаштанський, Д. М. Драгунов, І. М. Зуб // Науковий вісник Полісся. – 2020. – № 3(23). – С. 93-101.
5. Забаштанський М. М. Особливості фінансового забезпечення галузі охорони здоров'я в Україні / М. М. Забаштанський, Д. М. Драгунов // Науковий журнал Причорноморські економічні студії. – 2019. – Вип. 38, частина 2. – С. 88-92.
6. Карлаш В. В. Державне регулювання сучасним станом охорони здоров'я в Україні / В. В. Карлаш // Інвестиції: практика та досвід. – 2020. – №1. – С. 161-164.
7. Організація діяльності закладу охорони здоров'я : нав. посіб. / за ред. Шкільняка М. М., Желюк Т. Л. – Тернопіль : Крок, 2021. – 516 с.
8. Роговий А. В. Концептуальні засади стратегічного управління сферою охорони здоров'я України / А. В. Роговий, Л. М. Ремньова // Науковий вісник Полісся. – 2022. – № 2 (25). – С. 20-32.
9. Холодницька А. Можливості використання компетентнісного підходу в управлінні медичними закладами в умовах реформування системи охорони здоров'я / А. Холодницька, М. Лук'яшко // Проблеми і перспективи економіки та управління. – 2020. – № 1 (21). – С. 108-114.
10. Національна стратегія реформування системи охорони здоров'я в Україні на період 2015-2020 роки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://moz.gov.ua/strategija>.

References

1. Borshch, V.I. (2020). Doslidzhennia funktsionalnoi systemy upravlinnia finansovymu mekhanizmy v sferi okhorony zdorovia Ukrainy [Research of the functional management system of financial mechanisms in the field of health care of Ukraine]. *Rynkova ekonomika: suchasna teoriia i praktyka upravlinnia – Market economy: modern theory and practice of management*, 2(45), 144-168.
2. Dubyna, M.V., Rogovyi, A.V., & Zabashtanskaya, T.V. (2020). Strategichni prioriteti sfery oho-rony zdorovia v Ukraine [Strategic priorities of health care in Ukraine: financial aspects]. *Naukovyi visnyk Polissia – Scientific Bulletin of Polissia*, 3(23), 158-165.
3. Zheliuk, T., Chyhur, O. (2020) Rehionalni rynky medychnykh posluh: spetsyfyka formuvannia ta nadannia v umovakh provedennia medychnoi reformy [Regional markets of medical services: the specifics of formation and provision in the conditions of medical reform]. *Rehionalni aspekty rozvytku produktyvnykh syl Ukrainy – Regional aspects of the development of productive forces of Ukraine*, 25, 13-22.

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ

4. Zabashtanskyi, M., Drahunov, D., & Zub, I. (2020). Prioritetni pidhody do finansovogo zab-ezpechenia sfery ohorony zdorovia v Ukraini. [Priority approaches to financial security of healthcare in Ukraine]. *Naukovyi visnyk Polisia – Scientific Bulletin of Polissia*, 3(23), 93-101.

5. Zabashtanskyi, M.M., Drahunov, D.M. (2019) Osoblyvosti finansovoho zab-ezpechennia haluzi okhorony zdorovia v Ukraini [Peculiarities of financial support of the healthcare industry in Ukraine]. *Naukovyi zhurnal Prychornomorski ekonomichni studii – Scientific journal Black Sea Economic Studies*, 38(2), 88-92.

6. Karlash, V.V. (2020) Derzhavne rehuliuвання suchasnym stanom okhorony zdorovia v Ukraini [State regulation of the current state of health care in Ukraine]. *Investytsii: praktyka ta dosvid – Investments: practice and experience*, 1, 161-164.

7. Shkilniaka, M.M., Zheliuk, T.L. (2021). *Orhanizatsiia diialnosti zakladu okhorony zdorovia [Organization of health care institution activities]*.

8. Rohovyi, A.V., Remnova, L.M. (2022). Kontseptualni zasady stratehichnoho upravlinnia sferoi okhorony zdorovia Ukrainy [Conceptual principles of strategic management of the sphere of health care of Ukraine]. *Naukovyi visnyk Polissia – Scientific Bulletin Polissya*, 2(25), 20-32.

9 Kholodnytska, A., Lukiashko, M. (2020). Mozhyvosti vykorystannia kompetentnisnogo pidkhodu v upravlinni medychnymy zakladamy v umovakh reformuvannia systemy okhorony zdorovia [Possibilities of using the competence approach in the management of medical institutions in the conditions of health care reform]. *Problemy i perspektyvy ekonomiky ta upravlinnya – Problems and prospects of economic and management*, 1, 108-114.

10. The President of Ukraine (2000). National strategy for reforming the health care system in Ukraine for the period 2015-2020 [Decree of the President of Ukraine "The concept of development of health care of the population of Ukraine"]. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1313/2000>.

Отримано 01.03.2023

UDC 338.46

Inna Zub

PhD student of the department of Personnel Management and Labor Economics,
Chernihiv Polytechnic National University (Chernihiv, Ukraine)

E-mail: follow777up@gmail.com. **ORCID:** <http://orcid.org/0000-0003-1825-1847>

CURRENT PREREQUISITES OF THE DEVELOPMENT OF THE ORGANIZATIONAL AND ECONOMIC MECHANISM IN THE SPHERE OF HEALTH PROTECTION IN UKRAINE

Abstract. *The article is devoted to the study of the role of the health care sector in ensuring the health of the nation and forming the prerequisites for the development of the national economy. An author's approach to distinguishing the components of the health care provision system is proposed, among which it is proposed to highlight the following: personnel, material, infrastructural and financial support. It has been proven that the possibility of a timely response to the system of the latest challenges is directly determined by a combination of many factors,*

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ

the key place among which is occupied by: the qualifications of doctors and medical personnel, the correspondence of their number to the existing needs, the level of provision of the necessary medical drugs and equipment, the appropriate infrastructural support for the implementation of therapeutic and preventive measures

An analysis of the current state of the functioning of the health care sector was carried out, stimulating and disincentive factors influencing the effectiveness of its functioning and ensuring the proper quality of medical services were identified. It has been proven that the issues of the need to resist military aggression, to provide priority to the existing needs of the military sector, to guarantee the proper functioning of critical infrastructure, to ensure the socio-economic conditions of society's life, as well as to maintain the availability and quality of health care services have become even more important and relevant.

Under these conditions, the need to transform the organizational and economic mechanism of the functioning of the country's health care sector is substantiated, which should be based on a systematic approach to the proper resource provision of this area, built on the principle of innovative development and the need for its digital transformation. An author's approach to building an adaptive mechanism of state regulation of the health care sector of Ukraine is proposed, the primary action of which is aimed at maximally ensuring the needs of this sector in terms of resource provision, stimulating its innovative development.

Key words: *organizational and economic mechanism, economics of health care, health care, mechanism, economic relations, state finances.*

Table: 2. Fig.: 3. References: 10.

Бібліографічний опис для цитування:

Зуб І. Сучасні передумови розвитку організаційно-економічного механізму сфери охорони здоров'я України. *Науковий вісник Полісся*. 2023. № 1(26). С. 86-98.